

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
Broj: 78 0 P 031158 21 Rev
Dana, 08.03.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca Z.Š. iz P., koga zastupaju punomoćnici S.T., advokat iz B. i M. R., advokat iz B., protiv tuženog K.K. iz P., koga zastupaju punomoćnici D.S. i A.Č., advokati iz Zajedničke advokatske kancelarije, sa sjedištem u B., i D.Đ., advokat iz B., po tužbi tužioca radi utvrđenja da je prestalo pravo službenosti puta i ukidanja službenosti puta, vrijednost spora 30.001,00 KM, i po protivtužbi tuženog radi zaštite prava službenosti puta, vrijednost spora 30.001,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 P 031158 20 Gž od 14.09.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 08.03.2023. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Prnjavoru broj 78 0 P 031158 19 P od 10.04.2020. godine odbijen je (primarno postavljeni) tužbeni zahtjev tužioca kojim je tražio: da sud utvrdi da je prestalo pravo službenosti prolaza pješice i motornim vozilom tuženog, u korist povlasne nepokretnosti označene kao k.č. broj 188/19 upisana u z.k. ul. broj 124 k.o. K., kojoj odgovara parcela označena kao k.č. broj 811/10 zvana B., površine 474 m² upisana u p.l. broj 379. k.o. K., u vlasništvu i posjedu tuženog sa 1/1 dijela, preko poslužne nepokretnosti u vlasništvu i posjedu tužioca sa 1/1 dijela, označena kao k.č. broj 188/18, upisana u z.k. ul. broj 912 k.o. K., kojoj odgovara parcela označena kao k.č. broj 811/9 upisana u p.l. broj 378. k.o. K.; da tuženi nije dužan priznati, trpjeti i omogućiti da se ovo pravo upiše u javne evidencije o stvarnim pravima na nepokretnostima; da se tuženom zabrani svaki prolaz pješice i motornim vozilom preko poslužne nepokretnosti u vlasništvu i posjedu tužioca sa 1/1 dijela: da je tuženi dužan priznati, omogućiti i trpjeti da se pravo tuženog briše iz „C“ lista z.k. ul. broj 912 k.o. K.

Odbijen je (eventualno postavljeni) tužbeni zahtjev tužioca kojim je tražio: da se ukine pravo službenosti ustanovljeno presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 P 023587 17 Gž od 23.08.2019. godine u korist tuženog, što je tuženi dužan da prizna, trpi i omogućiti da se u zemljišnoj knjizi, listu „C“ z.k. ul. 124 k.o. K., na k.č. br.188/19 briše upisano pravo službenosti u korist tuženog; da se tuženom zabrani svaki prolaz pješice i motornim vozilom preko poslužnih nepokretnosti u vlasništvu i posjedu tužioca sa 1/1 dijela.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova parničnog postupka.

Usvojen je zahtjev protivtužbe, i naloženo tužiocu, da prizna postojanje i trpi izvršavanje tuženikovog prava stvarne službenosti puta pješice i motornim vozilom preko parcele tužioca, kao poslužne nepokretnosti, označene kao k.č. broj 188/18, upisana u z.k. ul.

broj 912 k.o. K., koja parcela odgovara parceli označenoj kao k.č. broj 811/9, zvana B. površine 485 m², upisana u p.l. 378 k.o. K., i to prolazom dužine 29,25 m, koji je u svojoj dužini širok 2,73 m, s tim da je na ulazu sa lokalnog puta širok 3,85 m, koji se proteže uz granicu poslužne parcele, označene crvenom linijom prema skici lica mjesta vještaka geodetske struke S.S. od 11.11.2016. godine, te mu je naloženo da ne onemogućava vršenje ovog prava tuženom, kao i da ne zaključava kapiju na ogradi između njegove parcele i parcele tuženog i između njegove parcele i pristupa javnom putu u Ul. ..., odnosno da po jedan ključ kapija preda tuženom radi mogućnosti njegovog prolaza u vršenju ovlaštenja stvarne službenosti, te mu je naloženo i da ukloni konstrukciju za grožđe i zasađeno grožđe, kao i sve pokretne stvari i prepreke postavljene na put i time omogućiti tuženom vršenje prava stvarne službenosti uz održavanje od daljeg onemogućavanja i uznemiravanja u izvršavanju ovog prava.

Obavezan je tužilac da tuženom nadoknadi troškove postupka u iznosu od 5.668,30 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 P 031158 20 Gž od 14.09.2021. godine, žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova za sastavljanje žalbe u iznosu od 1.125,00 KM i troškova takse na žalbu.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužilac pobija drugostepenu presudu, zbog povrede odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se osporena presuda preinači ili ukine.

Tuženi nije dao odgovor na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici su zahtjevi tužbe i protivtužbe bliže označeni u izreci prvostepene presude.

Ocjenom provedenih dokaza prvostepeni sud je utvrdio:

- da je tužilac vlasnik i posjednik sa 1/1 dijela nepokretnosti označene kao k.č. broj 188/18, upisana u z.k. ul. broj 912 k.o. K., kojoj po novom premjeru odgovara parcela označena kao k.č. broj 811/9, upisana u p.l. broj 378. k.o. K. (u daljem tekstu: poslužno dobro), i da je tuženi vlasnik i posjednik nepokretnosti označene kao k.č. broj 188/19, upisana u z.k. ul. broj 124 k.o. K., kojoj po novom premjeru odgovara parcela označena kao k.č. broj 811/10 zvana B. površine 474 m², upisana u p.l. broj 379. k.o. K. (u daljem tekstu: povlasno dobro), i da označene parcele u naravi predstavljaju dvorišta sa kućama tužioca i tuženog;

- da je u parničnom predmetu Osnovnog suda u Prnjavoru broj 78 0 P 023587 16 P donesena prvostepena presuda od 25.04.2017. godine kojom je odbijen tužbeni zahtjev tužioca (ovdje tuženog) da sud utvrdi da je održajem stekao pravo službenosti puta pješice i motornim vozilom u korist nepokretnosti tužioca kao povlasnog dobra, a na teret nepokretnosti tuženog (ovdje tužioca) kao poslužnog dobra, dužine 29,25 m, koji je u svojoj dužini širok 2,73 m, s tim da je na ulazu sa lokalnog puta širok 3,85 m, koji se proteže uz granicu poslužne parcele označene crvenom linijom prema skici lica mjesta vještaka geodetske struke S.S. od 11.11.2016. godine, koja skica čini sastavni dio presude, a što je tuženi dužan priznati, trpjeti i omogućiti da se ovo pravo upiše u javne evidencije nepokretnosti; da je presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 P 023587 17 Gž od 23.08.2018. godine usvojena žalba tužioca (ovdje tuženog) i prvostepena presuda preinačena tako da su usvojeni zahtjevi tužioca i

utvrđeno da je tužilac održajem stekao pravo služnosti puta, u naprijed navedenoj širini i dužini i pravcu pružanja, pješice i motornim vozilom u korist povlasne nepokretnosti, a na teret poslužne nepokretnosti, da je tuženi to dužan priznati, trpjeti i omogućiti da se ovo pravo upiše u javne evidencije o nepokretnosti; da je presudom Vrhovnog suda RS broj 78 0 P 023587 18 Rev od 20.03.2019. godine, revizija tuženog (ovdje tužioca) djelimično usvojena i drugostepena presuda preinačena tako da je odbijen zahtjev za upis prava službenosti u zemljišno knjižnu evidenciju, dok je u ostalom dijelu (kojim je utvrđeno da je tužilac stekao pravo službenosti) revizija odbijena;

- da je tužilac tuženom zabranio korištenje prava službenosti 26.06.2013. godine i da od tada tuženi ne koristi predmetni put i da se za dolazak do kuće tuženog koristi pješački prolaz preko parcele Z.M., koji se saglasio da tuženi zbog toga što mu tužilac brani pravo prolaza pješice preko njegovih nepokretnosti dolazi svojoj kući (ovo utvrđenje temelji se na iskazu tuženog i svjedoka M.K. i D.J., dok iskaz tužioca u dijelu kojim je tvrdio da je tuženom zabranio korištenje puta od 2006. godine nije prihvaćen);

- da u domaćinstvu tuženog, u kući koja je sagrađena na parceli koja predstavlja povlasno dobro živi tuženi sa suprugom i sinom i da sin tuženog posjeduje automobil, te da u domaćinstvu tužioca, u kući koja je sagrađena na parceli koja predstavlja poslužno dobro, živi tužilac sa suprugom sinom i snahom te troje maloljetne djece njegovog sina, da sin tužioca ima registrovano preduzeće za prevoz od 2017. godine na adresi poslužnog dobra i da tužilac, njegov sin i snaha imaju automobile;

- da tuženi do svoje kuće može doći samo pješice preko nepokretnosti M.Z. k.č. broj 811/5 i da se između parcele tuženog i parcele M.Z., nalazi betonski podzid širine 20 cm i visine 25 cm, da se radi o temelju za ogradu koji je podigao M.Z., te je na taj način onemogućen pristup tuženog motornim vozilom na povlasnu nepokretnost; da je na nepokretnostima označenim kao k.č. broj 821/12 upisana u p.l. broj 394 k.o. K. na ime R.R., sina M. sa 1/1 dijela i k.č. broj 821/13 upisana u p.l. broj 842 k.o. K. na ime R.S., sina M. sa 1/1, u vrijeme vršenja uviđaja bio zasađen kukuruz, a između ovih nepokretnosti i nepokretnosti tuženog postavljena je žičana ograda, koju su podigli vlasnici tih nepokretnosti, i da do parcele k.č. broj 821/13 postoji put; da je sporno pravo puta ustanovljeno na parceli tužioca, kao poslužnom dobru, dužine 29,25 m, koji je u svojoj dužini širok 2,73 m, s tim da je na ulazu sa lokalnog puta širok 3,85 m, a proteže se uz granicu poslužne parcele, označene crvenom linijom prema skici lica mjesta vještaka geodetske struke S.S. od 11.11.2016. godine, i skici istog vještaka od januara 2020. godine (ovo utvrđenje temelji se na neposrednom opažanju suda sa uviđaja na licu mjesta i na nalazu vještaka S.S. koji je sačinjen u ovom predmetu, kao i na nalazu istog vještaka iz predmeta broj 78 0 P 023587 16 P);

- da je tužilac postavio kapiju između njegovih nepokretnosti i javnog puta, koju povremeno zaključava, te da je postavio ogradu i kapiju između svojih nepokretnosti i nepokretnosti tuženog, koja kapija je zaključana, te da je na spornom putu tužilac zasadio grožđe (vinovu lozu) i postavio metalnu konstrukciju za istu, te da su ove prepreke postavljene nakon pravosnažnog okončanja postupka u predmetu broj 78 0 P 023587 16 P (utvrđenje zasnovano na iskazu tužioca, iskazu tuženog, uviđaju na licu mjesta i stanju označenog parničnog predmeta).

Na prednjem utvrđenju prvostepeni sud temelji zaključak da nisu ispunjeni uslovi iz člana 257. stav 3. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/08 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 i 107/19 - u daljem tekstu: ZSP) za prestanak prava službenosti zbog neizvršavanja, jer od pravosnažnog okončanja postupka u parničnom predmetu Osnovnog suda u Prnjavoru broj 78 0 P 023587 16 P, odnosno od donošenja drugostepene presude (presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 P 023587 17 Gž od 23.08.2018. godine) kojom je utvrđeno pravo službenosti u korist ovdje tuženog, do

podnošenja protivtužbe tuženog (protivtužba podnesena 01.08.2019. godine) nije protekao rok od 3 godine propisan navedenom odredbom materijalnog prava. Iz navedenih razloga odbijen je primarno postavljeni zahtjev tužioca.

Nadalje je prvostepeni sud zaključio da nisu ispunjeni uslovi iz člana 258. ZSP za ukidanje spornog prava službenosti puta, jer ustanovljeno pravo službenosti nije izgubilo razumnu svrhu, da se nisu promijenile okolnosti, niti prestala potreba zbog koje je službenost ustanovljena, a sve iz razloga što tuženi sa suprugom i sinom živi na nepokretnostima koje predstavljaju povlasno dobro, da sin tuženog posjeduje automobil i da tuženi nema mogućnost da drugim putem motornim vozilom dođe do svojih nepokretnosti. Na navedenim razlozima temelji se odbijajuća odluka o eventualnom tužbenom zahtjevu.

Zahtjev tuženog istaknut u protivtužbi, prvostepeni sud je usvojio s pozivom na odredbe člana 248. i člana 249. ZSP, nalazeći da tuženi ima pravo službenosti puta na nepokretnostima tužioca, te da ga tužilac onemogućava i uznemirava u izvršavanju tog prava, zaključavanjem kapija, zasađenim grožđem (vinovom lozom) i postavljenom konstrukcijom za taj zasad, te parkiranjem automobila.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, žalbu tužioca odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Revizionni prigovori ne dovode u sumnju pravilnost i zakonitost nižestepenih presuda.

Prema utvrđenju nižestepenih sudova, koje ne može biti predmet ispitivanja u ovom revizionom postupku u smislu odredbe člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), tužilac je tuženom zabranio pravo korištenja službenosti puta 26.06.2013. godine. Povodom toga tuženi je kod Osnovnog suda u Prnjavoru pokrenuo postupak koji se vodio pod brojem 78 0 P 023587 16 P. U tom postupku je donesena presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 P 023587 17 GŽ od 23.08.2018. godine, kojom je utvrđeno da je tužilac (ovdje tuženi) stekao pravo službenosti puta održajem.

Shodno navedenom sporno pravo službenosti tuženi je stekao na osnovu zakona, održajem, što je utvrđeno pravosnažnom sudskom odlukom koja ima deklaratorni karakter. Zbog toga revizionni prigovori koji se odnose na osnivanje prava nužnog prolaza odlukom suda u smislu odredbe člana 193. stav 1. ZSP, odnosno ograničenja iz stava 2 navedene odredbe ZSP, kao ni odredba člana 221. ZSP, na koje ukazuje revizija, u konkretnom slučaju, ne predstavljaju relevantane materijalno pravne propise i nemaju uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane drugostepene presude.

Pravo službenosti, prema odredbi člana 257. stav 3. ZSP, može prestati nevršenjem u trajanju od 3 godine kad je to nevršenje praćeno protivljenjem vlasnika poslužnog dobra.

Tužba vlasnika povlasnog dobra kojom on traži utvrđenje prava službenosti ili zaštitu od protivljenja, odnosno ostvarenje svog prava, prekida tok roka iz odredbe člana 257. stav 3. ZSP, saglasno odredbi člana 388. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78 do 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93 do 74/04 - u daljem tekstu: ZOO). Po prekidu roka, taj rok počinje ponovo teći iznova prema odredbi člana 392. stav 1. ZOO.

Trogodišnji rok u kojem službenost prestaje nevršenjem, u konkretnom slučaju, počeo je teći od donošenja presude Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 P 023587 17 GŽ od 23.08.2018. godine (kojom je utvrđeno da je ovdje tuženi održajem stekao pravo službenosti puta). Tuženi je u ovom postupku podnio protivtužbu, dana 01.08.2019. godine, u kojoj je istakao zahtjev za poštovanje prava službenosti u smislu odredbe člana 248. ZSP. Protivtužbom je ponovo prekinut tok trogodišnjeg roka iz odredbe člana 257. stav 3. ZSP.

Tako da ovdje nije proteklo vrijeme od 3. godine u kojem tuženi zbog protivljenja tužioca nije koristio predmetno pravo stvarne službenosti, pa je pravilno stanovište nižestepeni sudova da nisu ispunjeni uslovi za prestanak prava službenosti spornog puta zbog nevršenja tog prava, te nije osnovana revizijska tvrdnja da je pogrešno primjenjena odredba člana 257. stav 3. ZSP.

Prema odredbi člana 258. ZSP pravo službenosti se po zahtjevu vlasnika povlasnog dobra može ukinuti iz dva razloga, ako je izgubilo razumnu svrhu (stav 1.), i ako postoji drugi prikladniji jednako odgovarajući prolaz koji vlasniku poslužne nepokretnosti čini manje štete ili jednako odgovarajući javni prolaz (stav 2.).

Nepostojanje razumne svrhe podrazumijeva gubitak koristi ili potrebe službenosti (potpuni ili djelimični) za povlasno dobro i da je ta korist u nesrazmjeri sa teretom za poslužno dobro. Pitanje izgubljene svrhe službenosti uvijek je faktičko pitanje i zavisi od relevantnih okolnosti svakog konkretnog slučaja u vrijeme donošenja sudske odluke. Postojanje druge putne veze može biti razlog za ukidanje prava službenosti i kad ta veza nije jednako udobna za vlasnika povlasnog dobra, ali je potrebno da druga putna veza postoji ili da se lako i uz neznatne troškove može osposobiti.

Prema utvrđenju nižestepeni sudova između nepokretnosti tuženog koja u naravi predstavlja kuću sa okućnicom i javnog puta nema putne veze. Tuženi do svojih nepokretnosti sada dolazi isključivo pješke preko dvorišta Z.M., ove nepokretnosti su nepodobne za pristup automobilom zbog podignutog zida za ogradu. Nepokretnosti R. i S.R., tuženi ne koristi ni za prolaz pješke, jer između parcele tuženog i parcele k.č. broj 821/12 u svojini R.R. (koja leži uz parcelu tuženog) postoji oграда, a ova parcela kao i parcela k.č. broj 821/13 koja je u svojini S.R. koriste se u poljoprivredne svrhe (na istima ne postoji utrt ili nasut put). Sin tuženog posjeduje automobil, a i potrebe savremenog načina života nalažu da se nepokretnostima koje u naravi predstavljaju porodičnu kuću može pristupiti automobilom. Utvrđeno je da je, sin tužioca, 2017. godine, na adresi tužioca, gdje se nalaze nepokretnosti poslužno dobro, registrovao preduzeće za prevoz, i da članovi domaćinstva tužioca (tužilac njegov sin i snaha) imaju automobile, i da u domaćinstvu tužioca žive maloljetna djeca njegovog sina.

Kod navedenih činjenica, ovdje nema mjesta zaključku da je predmetna službenost izgubila razumnu svrhu, niti postoji druga putna veza između javnog puta i nepokretnosti tuženog, pa je pravilano stanovište drugostepenog suda da nisu ispunjeni uslovi da se službenost ukine primjenom odredbe člana 258. stav 1. i stav 2. ZSP. Okolnosti koje su vezane za tužioca i članove njegovog porodičnog domaćinstva, koji žive u kući sagrađenoj na poslužnom dobru, ukazuju na potrebu uljudnog i restriktivnog korištenja predmetnog prava službenosti, što je u skladu sa načelima koja važe za ovo stvarno pravo na tuđoj stvari, ali ne mogu predstavljati osnov za zaključak da su ispunjeni uslovi za ukidanje spornog stvarnog prava.

Tužba za poštovanje prava službenosti iz odredbe člana 248. ZSP predviđa zaštitu od onemogućavanja ili uznemiravanja prava službenosti, koje može biti faktičko ili pravno. Ovom tužbom vlasnik povlasnog dobra od vlasnika poslužnog dobra može tražiti da prizna postojanje služnosti i da trpi izvršenje te službenosti na svojoj stvari, odnosno da propušta na njoj činiti ono što je na osnovu te službenosti dužan propuštati. Rok za podnošenje tužbe je 10 godina od kada se vlasnik poslužnog dobra usprotivio vršenju prava službenosti.

Nižestepeni sudovi su utvrdili da je tužilac, zabranio tuženom korištenje prava službenosti puta 2013. godine, da od tada povremeno zaključava kapiju postavljenu do javnog puta, postavio je i zaključao kapiju na granici sa parcelom tuženog, te je na pravcu pružanja službenosti puta zasadio vinovu lozu i postavio konstrukciju za taj zasad i na spornom putu parkira automobil. Tuženi je u ovom postupku protivtužbom podnesenom dana 01.08.2019. godine tražio zaštitu od onemogućavanja korištenja prava službenosti.

Shodno navedenom ispunjeni su uslovi iz člana 248. ZSP da se tuženom pruži tražena zaštita od faktičkog onemogućavanja korištenja prava službenosti puta.

Suprotno tvrdnji revizije izvedeni dokazi ocjenjeni su pojedinačno i u međusobnoj vezi, primjenom pravila logike i opšteg životnog iskustva, pa nije osnovan revizioni prigovor da je osporena presuda zahvaćena povredom odredbe člana 8. ZPP. Drugostepena odluka sadrži razloge o žalbenim prigovorima od odlučnog značaja u smislu odredbe člana 191. stav 4. u vezi sa članom 231. ZPP, te nije prihvatljiva revizijska tvrdnja o povredi navedenih odredbi ZPP.

Iz navedenih razloga, a na osnovu odredbe člana 248. ZPP, odbijena je revizija tužioca.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić